

Istorie

Caietul elevului

Clasa a VII-a

Cuprins

Unitatea I Lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea	5
Marile alianțe politico-militare în lume	6
Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturile de luptă	10
Revoluția industrială și războiul. Noul armament și victimele lui	14
Viața în tranșee și frontul de acasă	16
România și Primul Război Mondial	18
Tratatele de pace. Noua hartă a Europei	20

Unitatea II Lumea interbelică: o lume în schimbare	29
Viața cotidiană. Lumea urbană și rurală	30
Femeia în viața publică	34
Cinematograful – artă și industrie	36
Crize economice	38
Cetățean și stat în democrație și în totalitarism	40
Un model democratic – SUA	44
Comunismul. Nazismul	46

Unitatea III Lumea în război	51
Relațiile internaționale. Agresiunea statelor totalitare	52
Al Doilea Război Mondial	58
Noile mijloace de distrugere a oamenilor	64
Viața pe front și pe frontul de acasă	66
Holocaustul	68

Unitatea IV Lumea postbelică	73
Reconstrucție și dezvoltare. Viața cotidiană	74
Declarația universală a drepturilor omului	78
Protestul tinerei generații	80
Democrație versus comunism. Războiul Rece (1945 – 1991)	82
Uniunea Europeană: principii de organizare și funcționare	88
Lumea contemporană. Globalizarea	94
Noile forme de divertisment – jocurile și tehnologia. Consecințe	98
Terorismul	100
Migrații în lumea contemporană	102
Autoevaluare – Răspunsuri	106

LIBRIS

We know
books

Unitatea I

Lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea
și începutul secolului al XX-lea

1.1. Marile alianțe politico-militare în lume	6
1.2. Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor.	
Fronturile de luptă	10
Studiu de caz:	
Revoluția industrială și războiul.	
Noul armament și victimele lui	14
Viața în tranșee și frontul de acasă	16
România și Primul Război Mondial	18
1.3. Tratatetele de pace. Noua hartă a Europei	20
SINTEZĂ RECAPITULATIVĂ.....	26
AUTOEVALUARE.....	27

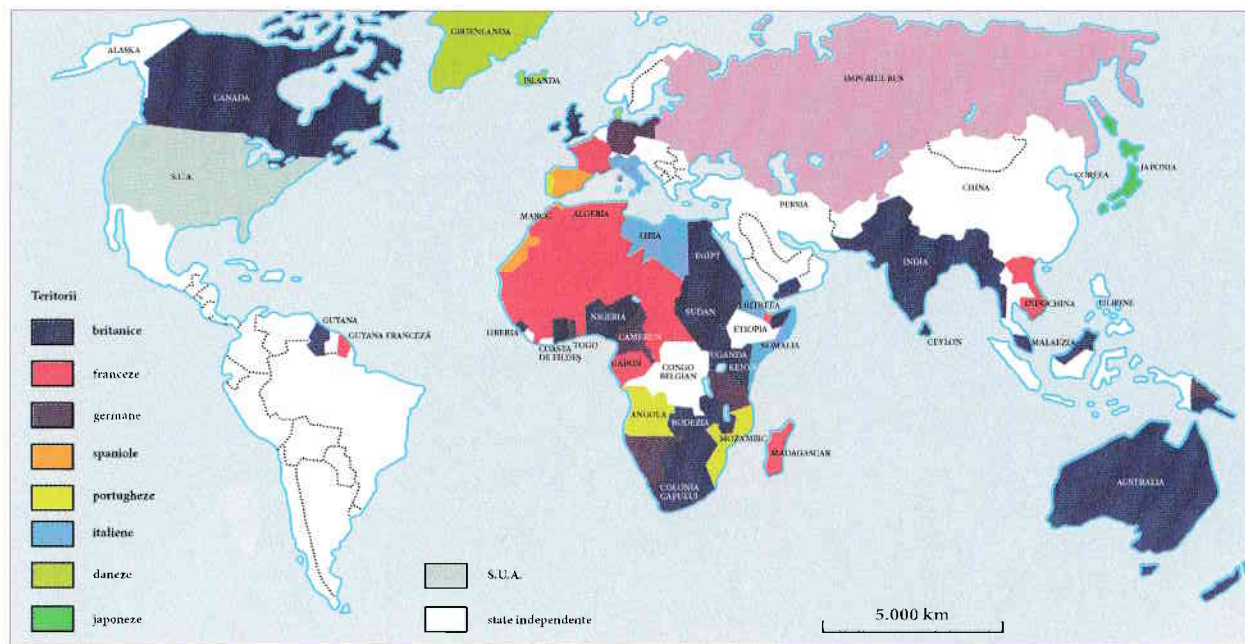
Marile alianțe politico-militare în lume

CUVINTE-CHEIE

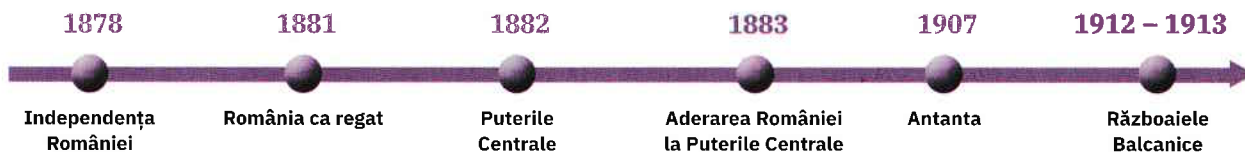
- **colonialism** = politică constând în subjugarea economică și politică a unor țări și în transformarea lor în colonii.
- **imperialism** = tendință a unui stat dezvoltat de a-și extinde influența politică, economică și culturală asupra altor state mai puțin dezvoltate, impunându-le propriile legi.

IDEI-CHEIE

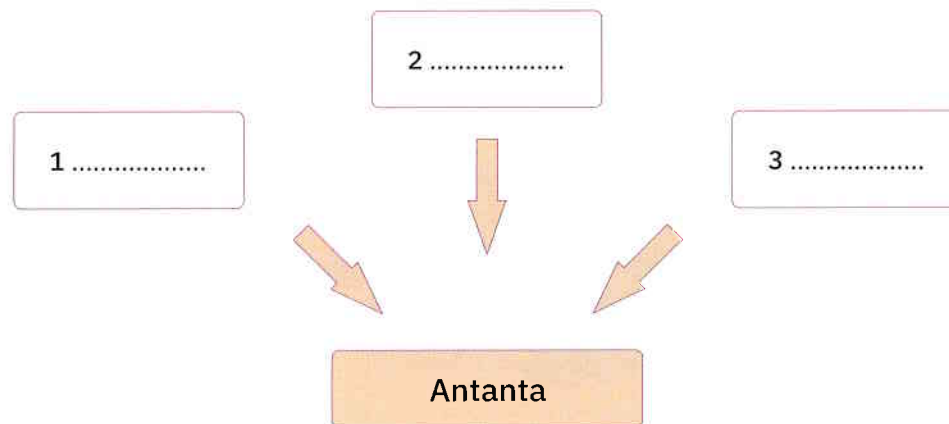
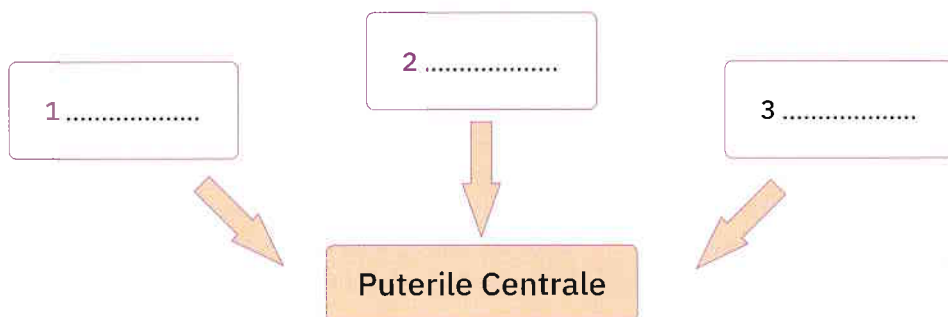
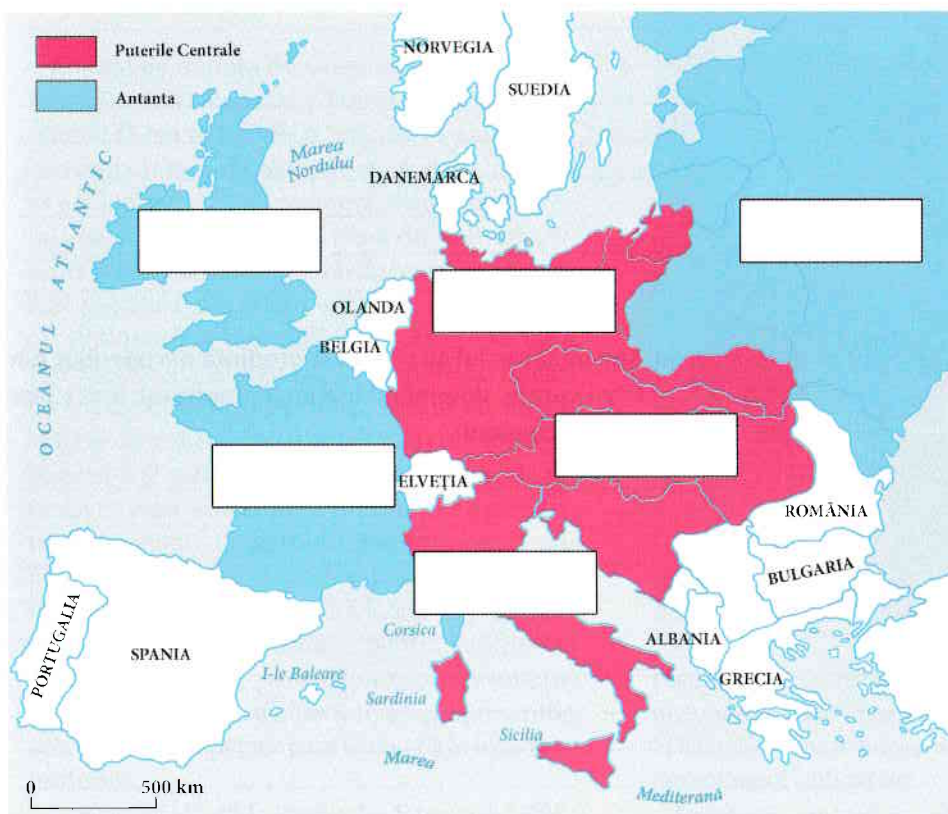
- La începutul secolului al XX-lea, europenii dominau aproape întreaga lume. Dominația lor era exercitată în plan economic, financiar, politic, ideologic și cultural.
- Cele mai mari imperii coloniale erau cel englez, cel francez și cel rus, urmate de cel portughez, spaniol și olandez. Cele mai sărace erau domeniile coloniale ale Germaniei și Italiei.
- România independentă din 1878 a devenit regat și s-a afirmat tot mai mult în plan internațional. În spațiul din afara Europei au apărut noi puteri – SUA și Japonia.
- Pacea lumii era amenințată de lupta pentru reîmpărțire, de exacerbară sentimentelor naționale, precum și de cursa înarmărilor. În consecință, s-au constituit cele două blocuri politico-militare care se vor confrunta în Primul Război Mondial: Puterile Centrale și Tripla Alianță.

Lumea în anul 1900

I. Analizați cu atenție legenda hărții de mai jos. Identificați cele două blocuri politico-militare create la cumpăna dintre secolele XIX – XX și identificați pe hartă statele componente. Scrieți în casete numele acestor țări și completați spațiile punctate din schemele următoare.

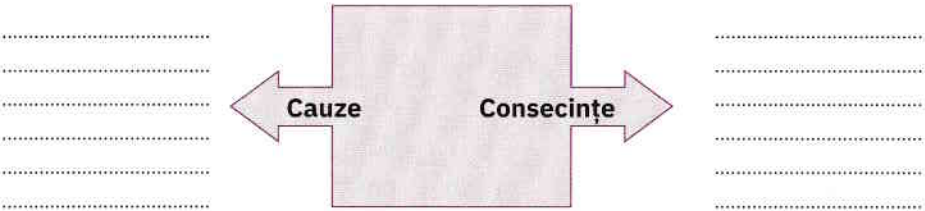

II. Cu ajutorul hărții de la pagina 6 și al informațiilor din lecție, completați tabelul de mai jos.

Țara	Sistem politic	Zone de dominație/colonii	Loc în ierarhia economică a lumii
Franța			
Regatul Unit			
Germania			
Austro-Ungaria			
Rusia			
Italia			
România			
SUA			
Japonia			

III. Completați schema de mai jos cu informațiile referitoare la cauzele, respectiv consecințele formării celor două alianțele politico-militare: Puterile Centrale și Antanta.

IV. Alcătuiți câte un enunț referitor la România anilor 1878 – 1914 cu fiecare dintre următoarele cuvinte și date istorice: *independență, regat, 1883, Carol I, Războaie Balcanice*.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

V. Enumerați 5 antagonisme/conflicte de interese care se manifestau la începutul secolului al XX-lea între statele lumii. Precizați statele și domeniul de manifestare a antagonismului/a conflictului de interese.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

VI. Explicați într-un text de 10 rânduri de ce zona Balcanilor era considerată la începutul secolului al XX-lea „butoiul cu pulbere al Europei“.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VII. Exprimați-vă acordul sau dezacordul cu privire la credința europenilor din secolul al XIX-lea, potrivit căreia, dominând lumea, îndeplinesc o misiune civilizatoare. Argumentați răspunsul.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

FEȚELE COLONIALISMULUI

Animat de dorința de a exploata bogățiile din Africa Centrală (cauciuc și fildeș), împăratul Leopold al II-lea al Belgiei a înființat în anul 1876 Asociația Internațională Africană (AIA). Atenția sa era îndreptată spre regiunea Congo, un teritoriu imens, de 76 de ori mai mare decât Belgia. În scurt timp, reprezentanții săi au reușit să controleze regiunea prin intermediul unor „contracte” de exploatare a terenurilor de către Asociația Internațională Congo (AIC). Împărțind bucăți de sticlă colorată și de pânză în 450 de sate și cătune africane, trimișii regelui au convins conducătorii și șefii locali – fără ca aceștia să știe ce semnează – să cedeze proprietatea pământurilor deținute de ei Asociației Internaționale Congo. De asemenea, se angajau că vor asigura forța de muncă pentru toate lucrările publice – drumuri, poduri, depozite –, pentru extragerea cauciucului, hamali pentru transportarea materialelor, dar și hrana zilierilor, a funcționarilor, soldaților și polițiștilor care aveau să le invadeze teritoriile.

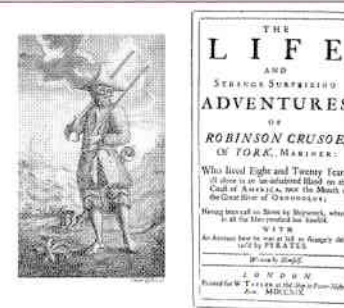
La Conferința de la Berlin din februarie 1885, reprezentanții a 14 națiuni europene și ai Statelor Unite i-au acordat lui Leopold al II-lea, prin asociația pe care o crease în acest scop, suveranitatea asupra Statului Independent Congo, „pentru a deschide acel teritoriu comerțului, pentru a abolii sclavia și pentru a-i creștina pe sălbatici”. Spre deosebire de alte colonizări, Congo n-a opus rezistență. Pedepsele pentru cei care nu furnizau cantitatea minimă de latex impusă

erau brutale: de la biciuiri, mutilarea mâinilor și a picioarelor până la exterminarea satelor întregi, în cazurile în care comunitățile respective nu-și îndeplineau obligațiile.

În acest context, o altă problemă gravă a populației din Congo o reprezentau bolile, în special variola, care făceau numeroase victime. La începutul anilor 1900, rapoarte de exploatare scandaloase și încălcări ale drepturilor omului au condus la proteste internaționale. În cele din urmă, în 1908, parlamentul belgian l-a obligat pe rege să cedeze Statul Independent Congo statului belgian. În anul 1960, Republica Democratică Congo și-a câștigat independența.

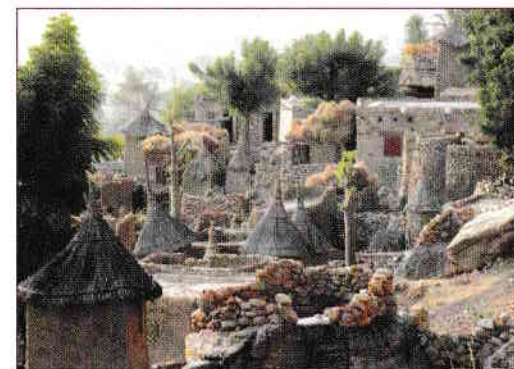
MOȘTENIRE CULTURALĂ

Robinson Crusoe de Daniel Defoe
(prima ediție, 1719, Anglia)

Canalul de Suez (Egipt)

Sat african (Pays Dogon, Mali)

Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturile de luptă

CUVINTE-CHEIE

- **război mondial** = război care antrenează în luptă state din întreaga lume.
- **război fulger** = ofensivă militară generalizată, precedată de atacuri aeriene și bombardamente masive, urmate de atacuri foarte rapide.

IDEI-CHEIE

- Primul Război Mondial a fost un conflict neobișnuit: un război mondial și total.
- Cauza generală a acestuia a fost lupta pentru împărțirea și reîmpărțirea lumii.
- Participanții la război s-au reunit în jurul Antantei și al Puterilor Centrale, luptele desfășurându-se pe mai multe fronturi: de vest, de est și, în plan secundar, în sud-estul Europei.
- Bătălii importante au avut loc la: Marna, Verdun, Lacurile Mazuriene, Somme.
- După doi ani de neutralitate activă, România a intrat în război de partea Antantei. A purtat bătălii eroice la Turtucaia, Mărăști, Mărășești și Oituz.
- După patru ani de lupte fără precedent, războiul s-a încheiat cu numeroase pierderi umane: 10 milioane de soldați morți și 22 de milioane de răniți.

Europa în Primul Război Mondial (principalii participanți)

I. Enumerați trei cauze care au generat Primul Război Mondial.

1

2

3

II. Completați schema de mai jos cu numele țărilor implicate în Primul Război Mondial, grupate pe cele două blocuri politico-militare – Antanta și, respectiv, Puterile Centrale. Selectați țările din lista de mai jos: Italia, Grecia, Germania, Bulgaria, SUA, România, Serbia, Rusia, Franța, Belgia, Marea Britanie, Japonia, Austro-Ungaria, Turcia.

Antanta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Puterile Centrale

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

III. Realizați o sinteză a desfășurării Primului Război Mondial, completând tabelul de mai jos.

An	Frontul de vest	Frontul de est	Frontul de sud-est
1914			
1915			
1916			
1917			
1918			

IV. Prezentați, într-un text de 10 rânduri, motivele participării României la Primul Război Mondial.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

„Poate nu vă imaginați cum arăta un om care stătuse în tranșeele alea o săptămână, unde nu avea cum să se spele. Primea ceaî într-o cutie de tablă, în care fusese benzină la început. Acum cutiile astea sunt sterilizate, fierde, sunt curățate în toate chipurile; dar atunci când puneai ceva fierbinte în ea, se prelungeau pe pereți dăre de benzină. Și bineînțeles că din această cauză oamenii aveau crize violente de diaree, dar trebuiau să bea lichidul ăsta pentru că era singura băutură fierbinte pe care o puteau bea. Condițiile erau groaznice. [...] Mulți soldați se îmbolnăveau de diverse boli, precum *picioare de tranșee* sau *febră de tranșee*. [...] *Picioare de tranșee* era o boală cauzată de apa care îți intra în bocanci. Aproape că îți putrezeau degetele înăuntru.“

This image shows a full page of primary-ruled notebook paper. It features ten horizontal rows. Each row consists of a solid top line, a dashed midline, and a solid bottom line. Vertical margin lines are present on both the left and right sides of the page, creating narrow margins. The paper is otherwise blank, with no handwriting or other markings.

VI. Realizați un afiș prin care să vă exprimați atitudinea față de război.

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL... ALTFEL

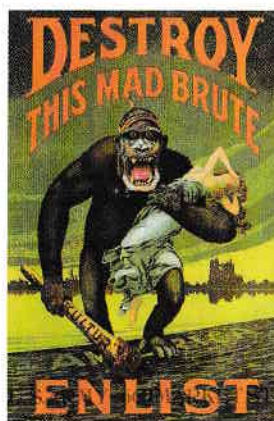
„Tovarășul Lenin măturând Pământul de toată necurăția!”, caricatură

„Cocoșul galic în luptă cu vulturul german”, caricatură de pe coperta publicației *Le Rire* (1914)

„Împăratul Wilhelm al II-lea încercând să mănânce lumea”, caricatură franceză (1915)

„Distrugeți această brută nebună”, afiș american de propagandă referitor la Germania (1917)

MOȘTENIRE CULTURALĂ

Mausoleul de la Mărășești (România)

Afiș de propagandă din Primul Război Mondial (Franța)

Medalia *Virtutea militară*, decernată în Primul Război Mondial (România)